De kommunale redningsberedskabers rolle i et nyt trusselsbillede

Klima, samfundssikkerhed og hybride trusler –

nye krav til redningsberedskaberne

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Afgrænsning og formål
3. Risici og trusler
   3.1 Klimahændelser
   3.2 Sikkerhedshændelser
   3.3 Hybride hændelser
4. Tværgående kapaciteter
   4.1 Ledelse og koordinering
   4.2 Kommunikation
   4.3 Indkvartering og forplejning
5. Sammenfatning af anbefalinger

1. Indledning

De statslige myndigheder i Danmark udgiver med jævne mellemrum opdaterede trusselsvurderinger samt en samlet vurdering af nationale risici. Styrelsen for Samfundssikkerhed (SAMSIK) udgav i april 2025 den fjerde udgave af Det Nationale Risikobillede med vigtige input fra en lang række styrelsesområder.

De kommunale redningsberedskabers opgaveløsning udspringer af beredskabslovens § 1, hvorefter redningsberedskabets opgave er at forebygge, begrænse og afhjælpe skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer. Efter beredskabslovens § 12 har den kommunalbestyrelse, som redningsberedskabet hører under, ansvaret for at dimensionere beredskabet, så det kan yde en forsvarlig indsats. Den nærmere dimensionering fastlægges i den risikobaserede dimensionering, jf. dimensioneringsbekendtgørelsen (BEK nr. 1211 af 2025). Tilsammen udgør disse bestemmelser den ramme, inden for hvilken de problemstillinger, dette notat behandler, skal vurderes – herunder spørgsmålet om sektoransvar ved hændelser, der går ud over den enkelte myndigheds normale opgaveportefølje.

Hvis de identificerede risici og trusler bliver til alvorlige hændelser, vil de få omfattende indvirkning på de kommunale redningsberedskabers opgaveløsning – både eksternt og internt. Mens notatet ”Robustgørelse af de kommunale Redningsberedskaber” adresserer redningsberedskabets interne robusthed og evne til at videreføre egen drift, behandler nærværende notat de eksterne operative opgaver, som redningsberedskaberne forventes at kunne løse i forbindelse med de scenarier, som Det Nationale Risikobillede og trusselsvurderingerne peger på.

Med afsæt i Det Nationale Risikobillede og dialog mellem de kommunale redningsberedskaber, er der identificeret tre overordnede temaer, som vurderes særligt relevante for den eksterne opgaveløsning, og som danner ramme for dette notat:

- Klimahændelser – herunder storm, skybrud, tørke og snestorm.
- Sikkerhedshændelser – herunder terror og hændelser, hvor selve redningsberedskabet er mål.
- Hybride hændelser – herunder cybersabotage og koblede hændelser, hvor flere kritiske funktioner i samfundet rammes samtidigt.

Fælles for alle tre temaer er, at de vil afstedkomme et betydeligt behov for ledelses- og indsatskapacitet, koordination, kommunikation og opgaver knyttet til indkvartering og forplejning. Hertil kommer, at en effektiv håndtering forudsætter robusthed og koordineret planlægning hos andre sektorer, hvis beredskabsvaretagelse er en forudsætning for, at redningsberedskabet kan løse sine egne opgaver. Uddannelse og samtræning på tværs af myndigheder og aktører er en grundlæggende forudsætning herfor. Disse tværgående kapaciteter behandles i et selvstændigt afsnit (kapitel 4). Alle tre temaer har også en indvirkning på samfundssikkerheden.

Notatet skal ses i sammenhæng med notatet ”Robustgørelse af de kommunale Redningsberedskaber”, idet flere af anbefalingerne i denne rapport forudsætter, at det enkelte redningsberedskab opretholder den interne robusthed, planer for fortsat drift og forsyningssvigt mv., som beskrives dér. Krydsreferencer fremgår løbende i teksten.

2. Afgrænsning og formål

Notatet er udarbejdet til brug for de kommunale redningsberedskaber i forbindelse med oversættelsen af det nationale risikobillede til konkrete operative anbefalinger for den eksterne opgaveløsning.

Hvor notatet ”Robustgørelse af de kommunale Redningsberedskaber” har fokus på, hvad der kræves for, at redningsberedskabet kan opretholde sin egen drift under en krise, har dette notat fokus på, hvad redningsberedskabet skal kunne levere udadtil – mod borgere, kommuner og samfundet i øvrigt – ved de hændelser, som Det Nationale Risikobillede og trusselsvurderingerne identificerer.

Notatet har til formål at inspirere med konkrete løsningsforslag i respekt for den forskellighed, der er i de kommunale redningsberedskabers lokale forhold og forudsætninger. Anbefalingerne er ikke udtømmende, men afspejler de områder, hvor flere af de kommunale redningsberedskaber vurderer, at der er behov for en fælles indsats eller national stillingtagen.

CBRNE-hændelser behandles ikke som eget kapitel i nærværende notat, idet området er omfattet af eksisterende ordninger og statslige specialberedskaber. Det bemærkes dog, at den kommunale dimensionering på CBRNE-området generelt er forholdsvis begrænset – dels begrundet i den vurderede sandsynlighed, dels i hændelsernes krævende og atypiske karakter. Visse problemstillinger – især vedrørende massetilskadekomst og sikring af mandskab – berøres dog under sikkerhedshændelser.

Notatet behandler ikke krig eller regulært militært angreb mod Danmark som selvstændige scenarier. Redningsberedskaberne håndterer dog på nuværende tidspunkt konsekvenserne af eventuelle krigshandlinger i form af fx sammenstyrtning, nedfald af droner og lignende.

Det er væsentligt, at det enkelte redningsberedskab i sin planlægning og dialog med ejerkommunerne er opmærksom på snitfladen mellem de opgaver, redningsberedskabet er forpligtet til at løse efter beredskabsloven og den risikobaserede dimensionering, jf. afsnit 1, og de opgaver, hvor kommunen ønsker, at redningsberedskabet bidrager ud over dette grundlag. Flere af de hændelsestyper, dette notat behandler, vil give anledning til opgaver af begge typer, og en klar dimensioneringsmæssig forventningsafstemning mellem redningsberedskab og kommune er en forudsætning for, at opgaverne kan løses effektivt under en hændelse.

3. Risici og trusler

De tre temaer i dette kapitel er udvalgt, fordi de hver især peger på operative opgaver, der med en vis sandsynlighed vil overstige det dimensioneringsniveau, som er fastlagt i den politisk godkendte risikobaserede dimensionering, og som dermed kan overskride det samlede kommunale og statslige beredskabs nuværende formåen. Tilsammen rammer de ind i centrale elementer af det nationale risikobillede. Hvor det er relevant, henvises der til notatet "Robustgørelse af de kommunale Redningsberedskaber" for de tilsvarende interne implikationer.

De konsekvenser, som de tre temaer kan udløse, kan med fordel betragtes ud fra tre perspektiver, der hver stiller særlige krav til redningsberedskabets opgaveløsning:

- Borgerperspektivet: Risiko for tab af liv, helbred, ejendom og forsørgelse samt afbrydelse af samfundskritiske leverancer (vand, varme, strøm, kommunikation, fødevarer mv.), jf. Det Nationale Risikobillede 2025.
- Samfundsperspektivet: Risiko for langvarige forstyrrelser af samfundets kritiske funktion, økonomiske tab, svækket tillid til myndigheder og afsmitning på andre sektorers beredskabsvaretagelse, jf. Det Nationale Risikobillede 2025.
- Redningsberedskabets perspektiv: Behov for ekstraordinær ledelses-, indsats- og uddannelseskapacitet, herunder samtidig håndtering af mange parallelle skadesteder, langvarige indsatser og forværrede vilkår for egen drift.

Disse perspektiver anvendes løbende i de følgende afsnit, hvor det er relevant.

3.1 Klimahændelser

Klimahændelser er ikke et nyt fænomen, men indsatserne bliver større, hyppigere, mere komplekse og mere tidskrævende. Hændelserne har samtidig den særlige karakteristik, at de typisk er interkommunale – dvs. at de rammer flere beredskabers ansvarsområder samtidig – og at de ofte strækker sig over flere dage. Det stiller særlige krav til regional koordinering og udholdenhed.

Klimahændelser kalder i særlig grad på samarbejde med private og offentlige interessenter – herunder forsyningsselskaber, kommunale forvaltninger, landbrug, privat erhvervsliv og frivillige organisationer. Redningsberedskabets robusthed på klimaområdet bygges i normaltid gennem dette samarbejde, gennem fælles planlægning og øvelser samt gennem målrettet borgerinvolvering, hvor borgerne forberedes på at varetage egen sikkerhed i en akut fase.

I praksis håndterer redningsberedskaberne særligt fire forskellige typer klimahændelser, der hver har egne karakteristika og operative behov. De gennemgås nedenfor.

3.1.1 Storm og stormflod

Storme og stormfloder rammer historisk primært vestkysten, men ses nu også i betydeligt omfang ramme østvendte kyster – som det blev set under stormfloden i oktober 2023, hvor vestlig vind stuvede vand op i Østersøen, der efterfølgende ramte de østvendte kyster bredt. Sådanne forløb forekommer relativt hyppigt. Hændelsestypen har den særlige fordel for

redningsberedskabet, at der typisk er flere dages varsel, hvilket muliggør forhåndsplanlagte indsatser såsom opsætning af watertubes og andre mobile dæmninger.

Under stormfloden i 2023 oplevede flere beredskaber mangel på indsatsledere og skadestedsledere til de mange parallelle skadesteder. Hændelser af denne type vil med stor sandsynlighed gentage sig, og der er derfor behov for både materiel-, ledelses- og koordineringsmæssig forberedelse.

Anbefaling #1: Forberedte indsatser ved varslede stormflodshændelser

De kommunale redningsberedskaber forbereder, i samarbejde med relevante interessenter, konkrete indsatsplaner for, hvor pumpekapacitet, mobile dæmninger og lignende skal opsættes ved varslede storm- og stormflodshændelser (ved flere forskellige scenarier/hændelsesstørrelser). Planlægningen skal endvidere forholde sig til indsats af spontant frivillige. Når planerne foreligger på forhånd, frigøres ledelseskapacitet under selve hændelsen til uforudsete og uplanlagte opgaver.

Anbefaling #2: Regional sammentænkning af klimamateriel

Indkøb af klimamateriel samt ledelseskapacitet sammentænkes regionalt (se anbefaling #13), så materiel og ledelseskompetence kan flyttes mellem beredskaber eller betjenes på tværs ved behov. Det er særligt relevant for materiel, som skal kunne håndteres af frivillige. Dette skal også sikre et overskud af materiel og ledelseskapacitet såfremt det bliver nødvendigt at håndtere flere samtidige hændelser.

3.1.2 Skybrud

Skybrud rammer geografisk bredt, men har de alvorligste operative konsekvenser i byområder, med koncentration af større økonomiske værdier, hvor afløbssystemer overbelastes, og hvor pumpning og redning af personer typisk er den dominerende opgave. I landområder ses ofte oversvømmelse af landbrugsarealer og veje. Skybrud adskiller sig fra storm/stormflod ved at være meget vanskelige at forudsige med rimelig nøjagtighed både hvad angår omfang og placering. Det betyder, at forhåndsopsætning af f.eks. watertubes sjældent giver mening. I stedet kræver hændelsestypen en høj omstillingsparathed og en stor evne til at danne overblik over en mobil og hurtigt foranderlig hændelse.

De typiske operative opgaver omfatter:

- Færdselsuheld og redning af personer fanget i vand.
- Pumpning ved kritisk infrastruktur.
- Koordinering med kommunale forvaltninger og forsyningsselskaber om afspærringer, prioritering af pumpning og adgang til skadesteder.

Anbefaling #3: Tværgående samarbejde om skybrudshændelser

Redningsberedskaberne opretter et formaliseret og gennemtrænet samarbejde med kommunale forvaltninger, forsyningsselskaber og andre §60-selskaber om assistance ifbm. skybrudshændelser, herunder prioritering af pumpekapacitet og adgang til kritisk infrastruktur.

3.1.3 Tørke

Tørke rammer geografisk bredt, men de operative konsekvenser ses særligt i og ved naturområder – herunder skove, heder, plantager og bynære naturarealer. Hændelsestypen er kendetegnet ved en lang varighed og en gradvis optrapning af risikobilledet. Den væsentligste operative opgave er brandslukning – herunder slukning af naturbrand og markbrande – men hændelsestypen stiller samtidig betydelige krav til intern stabsdrift, kommunikation og regional koordinering.

Hvor enkeltstående naturbrande typisk kan håndteres af det dagligt dimensionerede operative beredskab, vil længerevarende tørkeperioder med mange parallelle hændelser presse både ledelseskapacitet, mandskab og materiel. Hertil kommer, at risikoen for storbrand kan udløse behov for myndighedskommunikation, evakuering og koordinering med f.eks. industri og forsyning. Vandmangel kan ligeledes blive en kritisk faktor i forhold til vandforsyning til brandslukning og kan stille særlige krav til mobilt vandtransportmateriel og samarbejde med forsyningsselskaber.

Anbefaling #4: Stabsfunktion ved langvarige tørkehændelser

Set i lyset af den observerede stigning i antal og intensitet af naturbrande i Danmark de senere år bør det enkelte redningsberedskab have planer for aktivering af egen stab ved varslet eller indtrådt tørkeperiode. Staben skal kunne understøtte løbende risikovurdering, monitorering af situationen og tilpasning af kapaciteter samt understøtte den taktiske ledelse med analyser af forventet brandforløb. Planlægningen skal bl.a. forholde sig til adgangen til de mængder af slukningsvand, som ved længerevarende natur- og markbrande er en kritisk forudsætning for indsatsen.

Anbefaling #5: Regional koordinering ved længerevarende tørke

Ved længerevarende tørkeperioder etableres der regional koordinering af relevante ressourcer (mandskab, materiel og standby-beredskab), så disse kan flyttes mellem beredskaberne i takt med, at risikoen forskyder sig geografisk. Koordineringen af kommunale beredskaber skal ske fra de kommunale vagtcentraler og operationscentre. Den tværfaglige koordination sker via LBS. Koordineringen skal sikre, at områder med højeste risiko har et tilstrækkeligt beredskab på standby-basis, uden at andre beredskaber dræner deres egen daglige kapacitet.

3.1.4 Snestorm

Snestorm er kendetegnet ved stor konsekvens og lang varighed, når hændelsen indtræffer. Det er afgørende, at redningsberedskabet har en plan klar, da hændelsen kan udvikle sig hurtigt og ramme bredt.

De typiske operative opgaver under en snestorm omfatter både opgaver inden for redningsberedskabets lovbestemte ansvarsområde og opgaver, der erfaringsmæssigt løses af redningsberedskabet på baggrund af lokal praksis og kommunalt ønske.

- Redning af nødstedte borgere.
- Redning ved kollapsede tagkonstruktioner som følge af snelast.
- Indkvartering og forplejning af nødstedte borgere.
- Understøttelse af kommunerne i forhold til sårbare borgere, der ikke kan tilgås af hjemmepleje, hjemmesygepleje mv.
- Bemanding af kommunal krisestab efter beredskabslovens § 25.
- Bemanding af lokal beredskabsstab.

Anbefaling #6: Plan for snestormshændelser

Det enkelte redningsberedskab planlægger, i samarbejde med ejerkommunerne, håndtering af snestormshændelser, der som minimum forholder sig til redning af nødstedte, indkvartering og forplejning af nødstedte borgere, indsats ved kollapsede konstruktioner, assistance til kommunens håndtering af sårbare borgere, aktivering af kommunal krisestab samt bemanding i den lokale beredskabsstab (LBS). Planen kobles til indsatsplanen for forsyningssvigt, jf. kapitel 5.1 i notatet ”Robustgørelse af de kommunale Redningsberedskaber”, idet snestorm kan medføre samtidigt udfald af strøm, varme eller kommunikation.

Anbefaling #7: Forberedt kommunikation ved varslede klimahændelser

For alle varslede klimahændelser (storm, stormflod, tørke, snestorm) foreligger der forberedte kommunikationspakker (borgerrettet information, presseberedskab, varslinger, afbrændingsforbud mv.), så ressourcer ikke bindes i ad hoc-kommunikation under selve hændelsen. Kommunikationspakkerne udarbejdes i samarbejde med ejerkommunerne og koordineres med politiet, jf. afsnit 4.2.

3.2 Sikkerhedshændelser

Sikkerhedshændelser dækker i dette notat over hændelser, hvor borgere udsættes for tilsigtede voldshandlinger – herunder terror, antimyndighedsekstremisme og lignende – samt hændelser, hvor redningsberedskabet selv er mål. Sidstnævnte ses erfaringsmæssigt

sjældent som primære angreb, men forekommer typisk som opfølgende angreb mod indsat redningsberedskab i forbindelse med en igangværende indsats. Nærværende notat fokuserer på den eksterne opgaveløsning. Terrortruslen mod Danmark har været vurderet til "alvorlig" i snart 25 år.

Sikkerhedshændelser er karakteriseret ved to forhold, der tilsammen skaber et særligt pres på redningsberedskabet:

- Hændelsestypen har potentiale for mange samtidige hændelser, f.eks. koordinerede angreb.
- Der opstår et pludseligt og betydeligt pres på ledelsen – både teknisk skadestedsledelse og operationelt niveau.

Dele af landet har gennemført den grundlæggende uddannelse FISH (Første Indsats ved SikkerhedsHændelser). Overbygningen til FISH er SIKS
(Særlig Indsats i Kritiske Situationer), som i dag kun anvendes af Østjyllands Brandvæsen, Roskilde Brandvæsen og Hovedstadens Beredskab. SIKS kræver væsentlig ekstra uddannelse, udstyr og vedligehold.

Anbefaling #8: Landsdækkende grunduddannelse i sikkerhedshændelser

Operative medarbejdere i de kommunale redningsberedskaber skal have et fælles grundlæggende uddannelsesniveau svarende til FISH. Dette skal sikre, at alle kan agere sikkert ved sikkerhedshændelser, og udgør samtidig en forudsætning for at kunne understøtte SIKS-hold ved større hændelser.

Anbefaling #9: Regionale specialkapaciteter ved sikkerhedshændelser

Der etableres i hver beredskabsregion et SIKS-hold og udplaceret materiel til håndtering af massetilskadekomst (båretransport, blødningskontrol mv.), som kan betjenes af FISH-uddannet mandskab. Den konkrete placering fastlægges ud fra en konkret risikovurdering.

3.3 Hybride hændelser

Hybride hændelser – herunder cybersabotage, fysisk sabotage på kritisk infrastruktur og koordinerede påvirkninger – medfører ikke i sig selv lovbestemte opgaver for redningsberedskabet og indgår i dag ikke direkte i den risikobaserede dimensionering. En væsentlig del af de afledte hændelser ved hybride angreb vil dog falde inden for redningsberedskabets lovbestemte opgaver – f.eks. færdselsuheld som følge af bortfald af trafiklysregulering, øgede ABA-udrykninger som følge af defekte automatiske brandalarmeringsanlæg samt alvorligere hændelser som følge af manglende ABA-alarmering, redningsopgaver i fastlåste elevatorer ved strømsvigt eller brand i nødstrømsanlæg under drift. Det er derfor centralt, at den risikobaserede dimensionering

også forholder sig til den pludseligt øgede frekvens af lovbestemte opgaver, som hybride hændelser kan udløse.

Den hybride trussel mod Danmark vurderes af FE og PET til at være ”alvorlig”, og hændelser af denne type vil typisk afstedkomme flere koblede hændelser, der samlet sætter ledelsesstrukturer under markant pres.

Netop fordi en stor del af de afledte opgaver ved hybride hændelser ligger uden for redningsberedskabets lovbestemte opgaver, er en tydelig forventningsafstemning med ejerkommunerne om, hvilke opgaver redningsberedskabet forventes at bidrage til, særligt vigtig på dette område, jf. også afsnit 2.

Redningsberedskabet vil ofte være under et “dobbelt pres” ved hybride hændelser, idet man både skal respondere på udkald som normalt – og samtidig vil være hæmmet i udførelsen som følge af situationen (f.eks. ved kommunikations- eller strømudfald, jf. kapitel 5.1 i notatet ”Robustgørelse af de kommunale Redningsberedskaber”).

For overskuelighedens skyld skelnes mellem to niveauer, hvor kravene til redningsberedskabet er forskellige:

- Ledelsesniveau – hvor opgaven primært består i at indgå i lokal beredskabsstab (LBS) og kommunal krisestab. LBS skal i denne sammenhæng tænkes anderledes end ved klassiske hændelser, idet både opgavens karakter, varighed og snitfladen til andre myndigheder er en anden. Forventningsafstemning med både kommunale forvaltninger og nationale aktører er afgørende.
- Mandskabsniveau – hvor opgaven primært består i at opretholde de samfundskritiske og livsvigtige leverancer, jf. notatet Robustgørelse af de kommunale Redningsberedskaber. Mandskabet vil i mindre grad blive disponeret til specifikke “hybride” indsatser, men i højere grad blive presset på den almindelige opgaveportefølje under forværrede vilkår.

Anbefaling #10: Forventningsafstemning ved hybride hændelser

Der gennemføres en eksplicit forventningsafstemning mellem redningsberedskabet, ejerkommunerne og relevante nationale aktører om, hvad redningsberedskabet kan levere af ledelses- og mandskabsmæssige bidrag overfor effekterne af hybride hændelser.

Anbefaling #11: Samtræning med kommunale forvaltninger og øvrige §60-selskaber

Der gennemføres regelmæssige fælles øvelser mellem redningsberedskabet, ejerkommunernes forvaltninger og relevante myndigheder og aktører (F.eks. øvrige §60 selskaber – forsyningsselskaber ol.). Øvelserne skal særligt have fokus på at undgå silotænkning, undgå dobbeltdisponering af ressourcer samt afstemme, hvilke forventninger forvaltningerne har til redningsberedskabet under hybride hændelser.

Anbefaling #12: Samlet overblik over nødkapacitet

Der etableres et samlet kommunalt overblik over nødkapacitet (mobile nødstrømsgeneratorer og brændstof, drikkevandslagre, mobile varmekilder mv.) på tværs af redningsberedskab og kommunale forvaltninger, så samme ressource ikke disponeres flere gange. Anbefalingen skal ses i tæt sammenhæng med Indsatsplan for forsyningssvigt i kapitel 5.1 i notatet Robustgørelse af de kommunale Redningsberedskaber.

4. Tværgående kapaciteter

Uanset om en hændelse er klimarelateret, en sikkerhedshændelse eller en hybridhændelse, vil opgaverne knyttet til ledelse, kommunikation og indkvartering/forplejning have de samme grundlæggende karakteristika. Det er derfor formålstjenligt at behandle disse områder samlet, frem for at gentage anbefalingerne under hver hændelsestype.

4.1 Ledelse og koordinering

Alle hændelser af de tre typer vil afstedkomme et voldsomt behov for ledelseskapacitet. En del af denne ledelse skal hurtigt flyttes til at indgå i lokal stab, kommunal krisestab og LBS. Der vil derfor være et behov for flere skadestedsledere (SSL) og indsatsledere (ISL) end ved en “normal” stor hændelse. Erfaringerne fra stormfloden på østkysten i efteråret 2023 viste, at flere beredskaber havde mangel på indsatsledere og skadestedsledere til de mange parallelle skadesteder.

Klimahændelser vil sjældent ramme både vestkysten og østkysten samtidig, og der vil derfor være et grundlag for at flytte ledelses- og mandskabsressourcer mellem øst og vest. Dette ligger i tråd med anbefalingerne fra Regeringens ekspertudvalg (rapporten ”Taktskifte for Danmarks redningsberedskab”).

Anbefaling #13: Regional koordinering af redningsberedskabets ressourcer

Ved større hændelser, der strækker sig over lang tid eller har stor geografisk udbredelse, skabes regional koordinering af mandskabs- og ledelsesressourcer på tværs af beredskaberne. Et særligt formål med koordineringen er at understøtte arbejdet i den lokale beredskabsstab (LBS), således at LBS sikres tilstrækkelig stabskapacitet og operativ understøttelse gennem hele forløbet.
Anbefalingen skal ses i tæt sammenhæng med den nationale assistanceaftale samt tilsvarende anbefaling om regionale operationscentre som angivet i ekspertpanelets rapport.

Anbefaling #14: Fleksibilitet i den tekniske ledelse

Den tekniske ledelse af et skadested kan efter aftale og på baggrund af systematisk plan overgives mellem beredskaberne – f.eks. til indsatsleder fra et naboberedskab. Dette skal understøtte fleksibilitet ved langvarige eller koblede hændelser og indgår i den risikobaserede dimensionering.

Anbefaling #15: Styrkelse af kompetencer på operationelt niveau

Mængden og koblingen af hændelser kræver øget kompetence på operationelt niveau. Uddannelse af det personale, der indgår i stabsarbejde, som operationschef, chefvagt, i LBS m.v. styrkes – med særligt fokus på stabsmetodik og beslutningstagning under pres.

4.2 Kommunikation

I flere situationer over de seneste år har det været uklart, hvem der har ansvaret for at kommunikere hvad til borgerne. Med Politiets anvendelse af Politi-Update som platform er det væsentligt at få afklaret, i hvilket omfang redningsberedskaberne skal kommunikere på egne vegne, og i hvilke situationer redningsberedskaberne skal kommunikere på vegne af kommunerne.

Afklaringen kræver et tæt samarbejde, så sektoransvarsprincippet følges, men borgerne stadig modtager relevant og rettidig information. Sektoransvar er et grundlæggende princip i den danske beredskabsmodel, og uklarheder herom risikerer både at forsinke information og at skabe modsatrettede budskaber.

Anbefaling #16: Afklaring af sektoransvar i kommunikation

De kommunale redningsberedskaber, i samarbejde med KL og Rigspolitiet, udarbejder og fremlægger et konkret forslag til, hvordan sektoransvarsprincippet udmøntes i kommunikation til borgerne ved større, tværgående hændelser. Forslaget fastlægger, hvilken aktør der har det primære kommunikationsansvar i hvilke situationer, og hvordan redningsberedskabet kan understøtte kommunale og politimæssige kommunikationsindsatser.

Anbefaling #17: Styrket kommunikativt samarbejde

Det operative og kommunikative samarbejde mellem politi, redningsberedskab og kommuner styrkes – f.eks. gennem fælles øvelser, tværgående koordinering og forhåndsaftalte budskaber for tilbagevendende hændelsestyper.

Anbefaling #18: Fælles kommunikationsplatform

De kommunale redningsberedskaber afdækker i fællesskab, om Politi-Update kan udvides til også at rumme anden nødvendig borgerinformation.

4.3 Indkvartering og forplejning

Redningsberedskabet har ansvaret for indkvartering og forplejning af evakuerede og andre nødstedte. Flere beredskaber har i dag aftaler på plads, hvor borgere kan overnatte, men niveauet af planlægning og dokumentation varierer som følge af forskellige lokale forhold betydeligt mellem beredskaberne.

For at frigive ledelsesmæssige ressourcer til andre opgaver under selve hændelsen er det vigtigt, at planerne udarbejdes i normaltid og er konkrete nok til, at frivillige og kommunale medarbejdere selvstændigt kan indrette og drifte overnatningssteder.

Beredskabsstyrelsen (Nu SAMSIK) anbefaler at kommunerne skal kunne indkvartere 5% af befolkningen i ansvarsområdet. Formålet med og begrundelsen for denne målsætning fremstår i dag uklar, og ordningen er ikke dimensioneret med eksplicit hensyn til de virkninger, hybride hændelser og længerevarende strømsvigt kan medføre for indkvartering og forplejning (varme, vand, mad, kommunikation mv.). Der er derfor behov for en central afklaring af fremtidige formål og dimensionering.

Anbefaling #19: Forberedte indkvarteringsplaner

Det enkelte redningsberedskab samarbejder med ejerkommunerne om at forberede overnatningsplaner for haller, forsamlingslokaler og lignende lokationer i ansvarsområdet. Planerne indeholder de oplysninger, der er nødvendige for, at frivillige og kommunale medarbejdere selvstændigt kan opstille og drifte indkvartering. Lokationerne skal være egnede til driften, også under længerevarende forsyningssvigt – herunder strøm, varme, vand og kommunikation – jf. kapitel 5.1 i notatet Robustgørelse af de kommunale Redningsberedskaber.

Anbefaling #20: Kapacitet til indkvartering og forplejning

Det samlede kommunale redningsberedskab har forberedt indkvartering og forplejning af evakuerede og andre nødstedte med en samlet kapacitet på 30.000 personer i op til 3 døgn. Antal pladser og varighed skal afspejle det aktuelle risikobillede. De kommunale redningsberedskaber sikrer en regional koordination med henblik på at skabe grundlaget for et samarbejde om den operative udførelse af både indkvarterings- og forplejningsopgaven, herunder mulighed for udveksling af udstyr og nødstedte mellem beredskaberne. Udstyret skal så vidt muligt være modulbaseret. Det enkelte redningsberedskab har endvidere, i samarbejde med ejerkommunerne og relevante nationale aktører, en plan for udslusning af de indkvarterede til andet længerevarende ophold efter de første tre døgn, så selve indkvarteringsopgaven ikke binder operative

ressourcer ud over den planlagte periode. Opgaven med indkvartering kan med fordel koordineres regionalt for at mindske belastningen for den ramte kommune.

5. Sammenfatning af anbefalinger

Nedenstående tabel sammenfatter notatets anbefalinger og deres tematiske placering. Tabellen er tænkt som et arbejdsredskab for det enkelte beredskabs videre planlægning.

#	Anbefaling	Tematisk placering
1	Forberedte indsatser ved varslede stormhændelser	3.1.1 Storm/stormflod
2	Regional sammentænkning af klimamateriel	3.1.1 Storm/stormflod
3	Tværgående samarbejde om skybrudshændelser	3.1.2 Skybrud
4	Stabsfunktion ved langvarige tørkehændelser	3.1.3 Tørke
5	Regional koordinering ved længerevarende tørke	3.1.3 Tørke
6	Plan for snestormshændelser	3.1.4 Snestorm
7	Forberedt kommunikation ved varslede klimahændelser	3.1.4 Snestorm
8	Landsdækkende grunduddannelse i sikkerhedshændelser	3.2 Sikkerhedshændelser
9	Regionale specialkapaciteter ved sikkerhedshændelser	3.2 Sikkerhedshændelser
10	Forventningsafstemning ved hybride hændelser	3.3 Hybride hændelser
11	Samtræning med kommunale forvaltninger og §60-selskaber	3.3 Hybride hændelser
12	Samlet overblik over nødstrømskapacitet	3.3 Hybride hændelser
13	Regional koordinering af ressourcer	4.1 Ledelse
14	Fleksibilitet i den tekniske ledelse	4.1 Ledelse
15	Styrkelse af kompetencer på operationelt niveau	4.1 Ledelse
16	Afklaring af sektoransvar i kommunikation	4.2 Kommunikation
17	Styrket kommunikativt samarbejde	4.2 Kommunikation
18	Fælles kommunikationsplatform	4.2 Kommunikation
19	Forberedte overnatningsplaner	4.3 Indkvartering
20	Kapacitet til indkvartering og forplejning	4.3 Indkvartering

Anbefalingerne i dette notat skal ses i sammenhæng med anbefalingerne i notatet Robustgørelse af de kommunale Redningsberedskaber, der behandler det enkelte redningsberedskabs interne drift. Det er en grundlæggende forudsætning for, at redningsberedskabet kan løfte de eksterne opgaver beskrevet her, at den interne robusthed er på plads – herunder sikring af samfundskritiske og livsvigtige leverancer, plan for fortsat drift og indsatsplan for forsyningssvigt.

6. Efterskrift

Det bemærkes, at der gennem 2025 og 2026 har været arbejdet på, at redningsberedskabets opgaver står over for en revurdering, herunder i lyset af det udspil til en revidering af beredskabsloven, som blev sendt i høring tidligt 2026. Nærværende notat bygger på det gældende lovgrundlag pr. 1. oktober 2026 og opdateres, når en eventuel lovændring træder i kraft.